

Crna Gora
MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA

Broj: 12-09-2018

Org. j. d.	Broj	Prilog	Vrijednost

N.V.O. "MANS"
Broj: 24752/09
Podgorica, 12-09-2018 god.

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS
Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA PODGORICA

OPŠTE PRIMJEDBE NVO MANS NA NACRT KONCESIONOG AKTA AERODROMI CRNE GORE – PROJEKAT KONCESIJE I NACRTU UGOVORA O KONCESIJI U VEZI SA AERODROMIMA (BERANE), TIVAT I PODGORICA

- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva treba da uradi novu nezavisnu analizu ekonomske opravdanosti valorizacije Aerodroma Crne Gore, u kojoj bi osim scenarija izdavanja aerodroma u Podgorici i Tivtu u zakup, bio prikazan i scenario u kojem bi Aerodromi Crne Gore investirali u svoj dalji razvoj, a sve kako bi se jasno vidjelo koji scenario ima veću korist za državu i građane
- Nije obezbijeđena potpuna transparentnost čitavog postupka, jer su na javnu raspravu stavljeni nepotpuni dokumenti, u kojima nijesu navedeni bitni ekonomski parametri, koji bi jasno pokazali da li je planirani koncesioni aranžman u državnom interesu ili nije; potrebno je da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva objavi ekonomske analize i studije koje su rađene u vezi ekonomske opravdanosti projekta
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je javnu raspravu o koncesionom aranžmanu za Aerodrome Crne Gore pokrenulo u vrijeme godišnjih odmora i organizovalo samo jedan okrugli sto, iako se radi o pitanju od izuzetnog ekonomskog značaja za zemlju, čime je dodatno narušilo princip transparentnosti i pravo javnosti da blagovremeno i potpuno bude upoznata sa najavljenim koncesionim aranžmanom
- Koncesionim dokumentima je potrebno definisati minimalni iznos planiranih investicija (obaveza prikaza iznosa i vrste investicija proizilazi iz Zakona o koncesijama, član koji se odnosi na sadržaj koncesionog akta), a takođe definisati da li bi investicije, osim nepokretne, obuhvatile i pokretnu imovinu, te da pokretna imovina nakon isteka koncesionog aranžmana ostane u vlasništvu koncedenta, odnosno države
- Koncesionim dokumentima je potrebno definisati minimalni iznos fiksne naknade koja se plaća unaprijed, kao i minimalne iznose godišnjih koncesionih naknada, koje potencijalni koncesionari moraju ponuditi kroz tenderski postupak; takođe je potrebno isključiti mogućnost da potencijalni koncesionar u prvih pet godina bude oslobođen od plaćanja godišnje koncesione naknade
- Prilikom definisanja minimalnih tehničkih i finansijskih kriterijuma za kvalifikaciju na potencijalnom tenderu, koje koncesionar mora da ispuni, potrebno je primijeniti najbolja iskustva iz regiona i Evrope; takođe je potrebno isključiti mogućnost da, ukoliko se na tenderu pojavi samo jedan ponuđač, sa njim budu nastavljeni pregovori, već je neophodno ponovo sprovesti tender
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva treba da jasno naznači da li će planirani investicioni aranžman sprovesti kroz koncesiju, s obzirom da se u dijelu koncesionog akta pominje model javno privatnog partnerstva, a naročito što se u nacrtu koncesionog ugovora kao potpisnici navode koncedent,

koncesionar i sponzori, iako Zakon o koncesijama predviđa mogućnost zaključenja ugovora samo između koncedenta, kao davaoca koncesije i koncesionara, kao korisnika koncesije

- Ministarstvo saobraćaja treba da prikaže procjenu o godišnjim iznosima obaveza kompanije Montenegro Airlines, koje namjerava da preuzme, posebno što je poznato da se radi o kompaniji koja već nekoliko godina ne uspijeva da servisira svoje redovne kreditne obaveze, već ih plaća Vlada; takođe će u kratkom roku morati da obnovi svoju flotu, što su višemilionska sredstva koja će vjerovatno obezbijediti Vlada
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva treba da prikaže jasnu podjelu rizika između Vlade i potencijalnog koncesionara, kako bi se izbjeglo da se u budućnosti iz državnog budžeta plaćaju nove obaveze
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva treba da obezbijedi puno pravo svojine na svim lokacijama koje bi bile predmet koncesionog aranžmana, prije eventualnog zaključenja koncesionog ugovora, posebno što su na pojedinim katastarskim parcelama upisani tereti i zabilježbe sudskih sporova
- Nejasno je zašto se omogućava prenos koncesionog ugovora, kao i zašto Koncedent treba da plaća u jednakim dijelovima sa koncesionarom rad nezavisnog nadzornog organa; troškove rada tog tijela treba da snosi isključivo koncesionar
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva treba da uradi procjenu ekološkog stanja lokacija koje se izdaju u zakup prije bilo kakvog zaključenja koncesionog aranžmana, a ovo posebno iz razloga što planira da koncesionim ugovorom preuzme na sebe obavezu snošenja troškova zagađenja lokacija
- Koncesioni ugovor ne obezbjeđuje dovoljnu kontrolu računovodstva budućeg koncesionara, a takođe je nedovoljno predvidjeti obavezu za koncesionara da tek nakon 15 godina izradi prvi sveobuhvatni ugovor o aerodromskom poslovanju, već to mora biti na svake tri godine
- Potrebno je predvidjeti jasan mehanizam kontrole zaključenih podugovora (dozvoljeno podugovaranje), naročito sa povezanim poslovnim subjektima, a ovo naročito iz razloga što takvi ugovori mogu predstavljati obrazac za izvlačenje novca iz kompanije
- Koncesionim ugovorom je potrebno jasno predvidjeti iznose garancija za zatvaranje transakcije i dobro izvršenje posla, a takođe treba brisati mogućnost da koncesionar za finansiranje projekta može kao sredstvo obezbjeđenja ustupiti ili uspostaviti svoja prava, svojinu i interese po ili u skladu sa bilo kojim koncesionim dokumentom i koncesionim projektom
- U cilju zaštite turističke privrede Crne Gore, potrebno je koncesionim ugovorom regulisati cjenovnu politiku na Aerodromima Crne Gore
- S obzirom na značaj investicionog projekta potrebno je uključiti Skupštinu Crne Gore, kao i uspostaviti odgovarajući sistem kontrole koji bi omogućio transparentnost javnog nadmetanja i kontrolu sprovođenja kompletnog poslovnog aranžmana; s prednjim u vezi potrebno je razmotriti i mogućnost donošenja lex specialisa koji bi regulisao sva neophodna pitanja

NVO MANS

Ines Mrdović

Koordinator za javne finansije i javne nabavke

Ines Mrdovic

Podgorica, 10. septembar 2018. godine